

Universiteit Utrecht

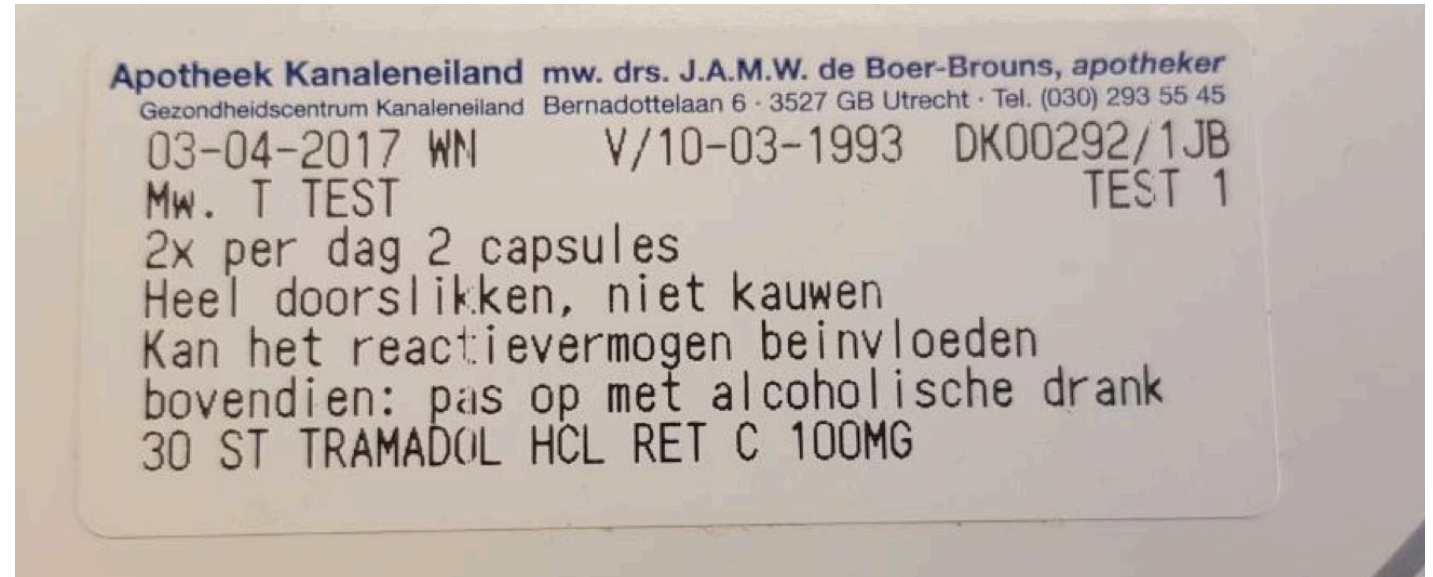
Wat moet erop het etiket?

Onderzoek naar begrijpelijke etiketteksten
en implementatie ervan in de apotheek

**Dr. Charlotte van Hooijdonk, Dr. Sander Borgsteede,
Ekram Maghroudi, Prof. dr. Jany Rademakers,
Prof. dr. ir. Liset van Dijk, dr. Gudule Boland,
Channah de Haas, Marleen Journee, Henk Westerhof**

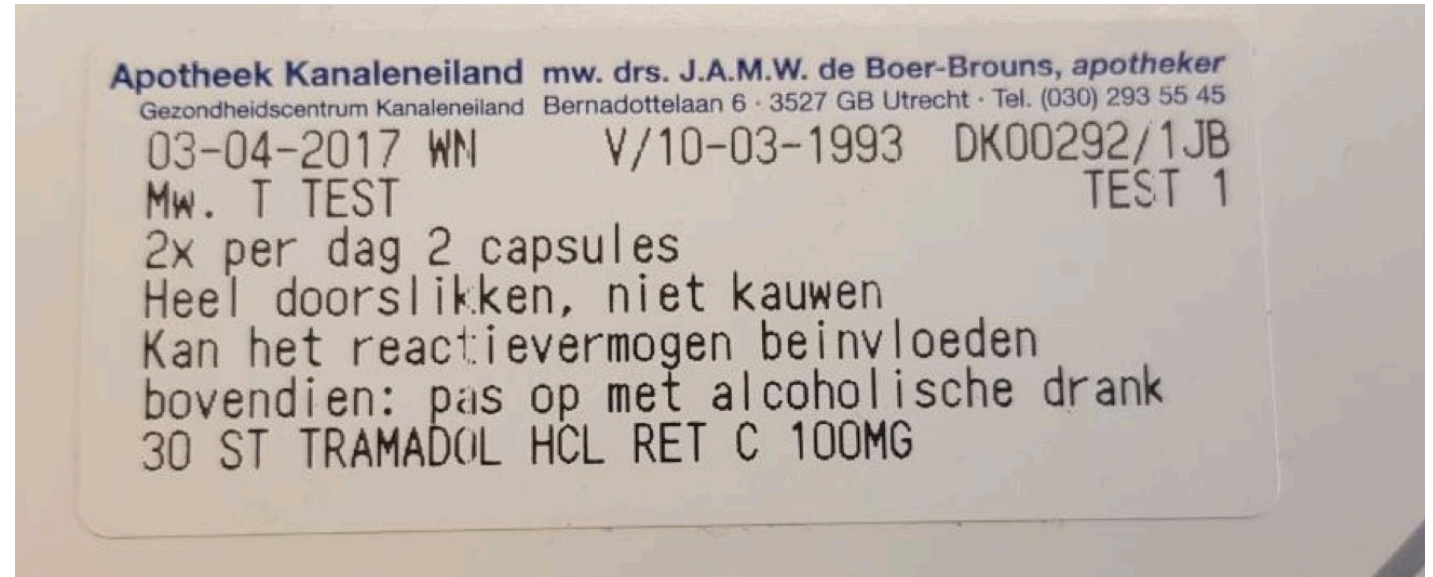
Etiketteksten

- Laatst geraadpleegde informatiebron voor medicijngebruik

Oorzaken onbegrip etiketteksten

- Complexe inhoud
- Complexe formulering
- Gezondheidsvaardigheden patiënten

Project Begrijpelijke Etiketteksten

1. Literatuurstudie
 - Welke talige elementen bevorderen/belemmeren de correcte interpretatie etiketteksten in relatie tot de gezondheidsvaardigheden van patiënten?
2. Interviewstudie
 - Hoe worden etiketteksten geïnterpreteerd door apothekbezoekers met beperkte en adequate gezondheidsvaardigheden?
3. Veldexperiment
 - In hoeverre leidt de optimalisatie van etiketteksten tot een beter begrip bij apothekbezoekers met beperkte en adequate gezondheidsvaardigheden?
4. Implementatie

1. Literatuurstudie

- Welke talige elementen bevorderen/belemmeren de correcte interpretatie etiketteksten in relatie tot de gezondheidsvaardigheden van patiënten?
- Systematische review waarin 28 studies werden geïnccludeerd:
 - Relatie tussen talige elementen en begrip van etiketteksten
 - Engelstalige en Nederlandstalige studies
 - Gepubliceerde studies tot april 2019

Talige elementen	Voorbeeld	Aanbeveling
Innamemoment	2× per dag 2 capsules	Specificeer het innamemoment
Moeilijke woorden	Na aanbreken 2 weken houdbaar	Gebruik eenvoudige taal
Schrijfwijze getallen	Tweemaal daags een ½ tablet	Gebruik cijfers voor gehele getallen. Gebruik letters voor halven en kwarten
Afkortingen	1-2x per dag	Schrijf afkortingen voluit
Instructies per regel	Kuur afmaken – in de koelkast bewaren	Een instructie per regel

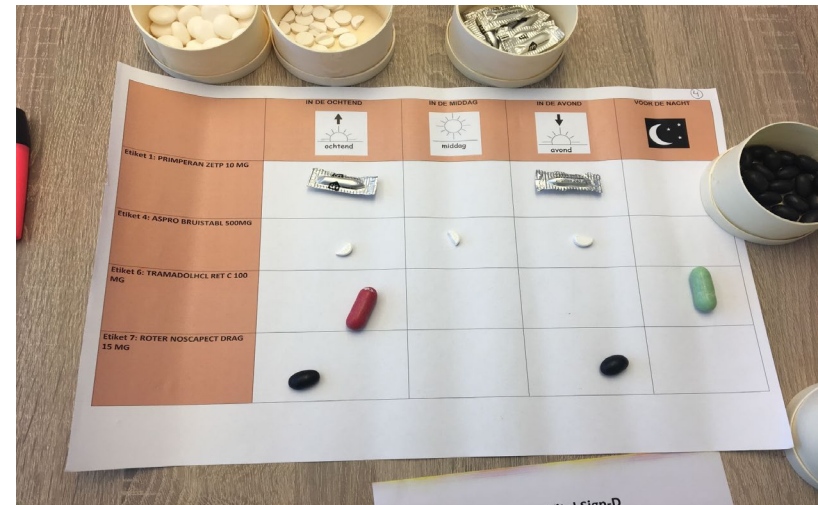
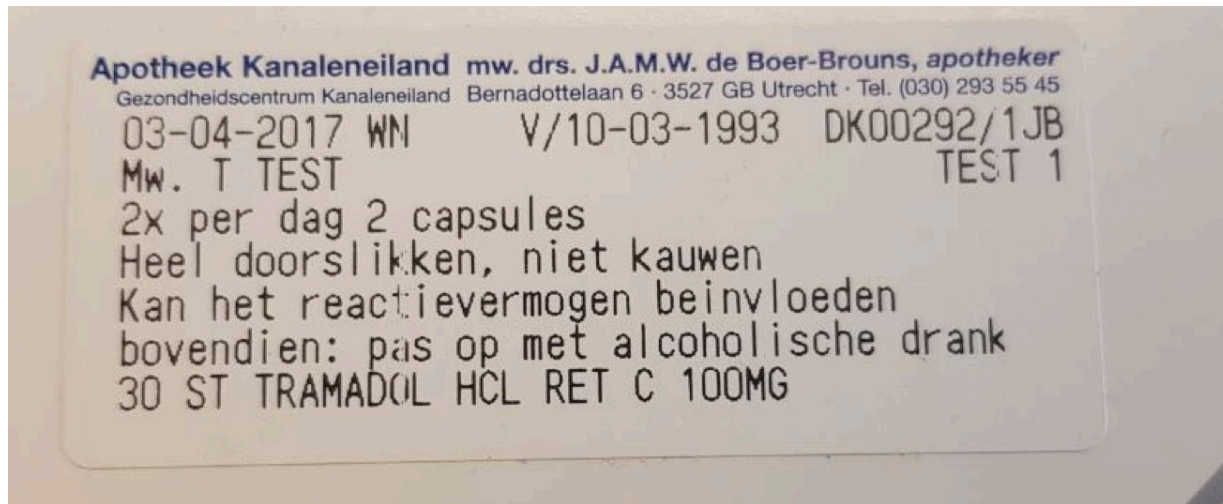
1. Literatuurstudie: resultaten

- In 19 van de 28 studies werden (functionele) gezondheidsvaardigheden van participanten gemeten
- Vijf studies onderzochten de relatie tussen gezondheidsvaardigheden en het begrip van etiketteksten
- De relatie tussen het effect van specifieke talige elementen in etiketteksten op het begrip en de gezondheidsvaardigheden van participanten is niet onderzocht

2. Interpretatie van etiketteksten

- Zeven etiketteksten samengesteld, variërend in:
 1. doseerinstructie, gebruikadvies, gebruikswaarschuwing
 2. talige elementen
 3. aantal instructies
- Interviews met 39 apothekbezoekers in 3 apotheken
- Apothekbezoekers beantwoorden vragen over hun gezondheidsvaardigheden, legden de etiketteksten in eigen woorden uit en legden de doseerinstructies uit met een tijdschema

Voorbeeld etikettekst en doseerschema

Voor gebruik minstens 5x omzwenken

Interviewer: *'Weet u wat omzwenken betekent?'*

Respondent: *'Moet ik mijn hoofd omzwenken?'*

Kan het reactievermogen beïnvloeden

Interviewer: *'Wat betekent reactievermogen voor u?'*

Respondent: *'Kan reactie, ja, uitslag krijgen of zoiets.'*

Bij pijn op de borst 1-2x sprayen

Interviewer: *'Heeft u enig idee waar u moet sprayen?'*

Respondent: *'Nou dat wordt eigenlijk niet gezegd, alleen bij pijn op de borst, dus ik ga er vanuit dat je op de borst moet sprayen.'*

2x per dag 2 capsules

Respondent: *'Ja twee keer per dag twee capsules, dus ik neem er 's ochtends en 's avonds 1 in.'*

Onderdeel etikettekst	Oude tekst	Waarop letten?	Geoptimaliseerde tekst
Innamemoment	2x per dag 2 capsules	Specificeer het innamemoment	ochtend: 2 capsules avond: 2 capsules
Moeilijke woorden	Granules niet kauwen	Gebruik eenvoudige taal	Korrels niet kauwen
Schrijfwijze getallen	1× per dag 0,5 tablet	Schrijf hele getallen in cijfers. Schrijf kwarten en halven in letters	1 keer per dag een halve tablet
Afkortingen	1-2× per dag 1 inhalatie	Schrijf afkortingen voluit	1 tot 2 keer per dag 1 inhalatie
Instructies per regel	Kuur afmaken – in de koelkast bewaren	Een instructie per regel	Kuur afmaken Bewaar in de koelkast

3. Optimalisatie etiketteksten

- Zes etiketteksten samengesteld, variërend in:
 1. doseerinstructie, gebruikadvies, gebruikswaarschuwing
 2. talige elementen
 3. aantal instructies
- Twee versies per etikettekst

Oude tekst

2-4x per dag 1 druppel in het aangedane oog
Voor gebruik minstens 5x omzwenken
Kuur afmaken – in de koelkast bewaren
Na aanbreken max. 2 weken houdbaar
Lees voor gebruik de bijsluiter

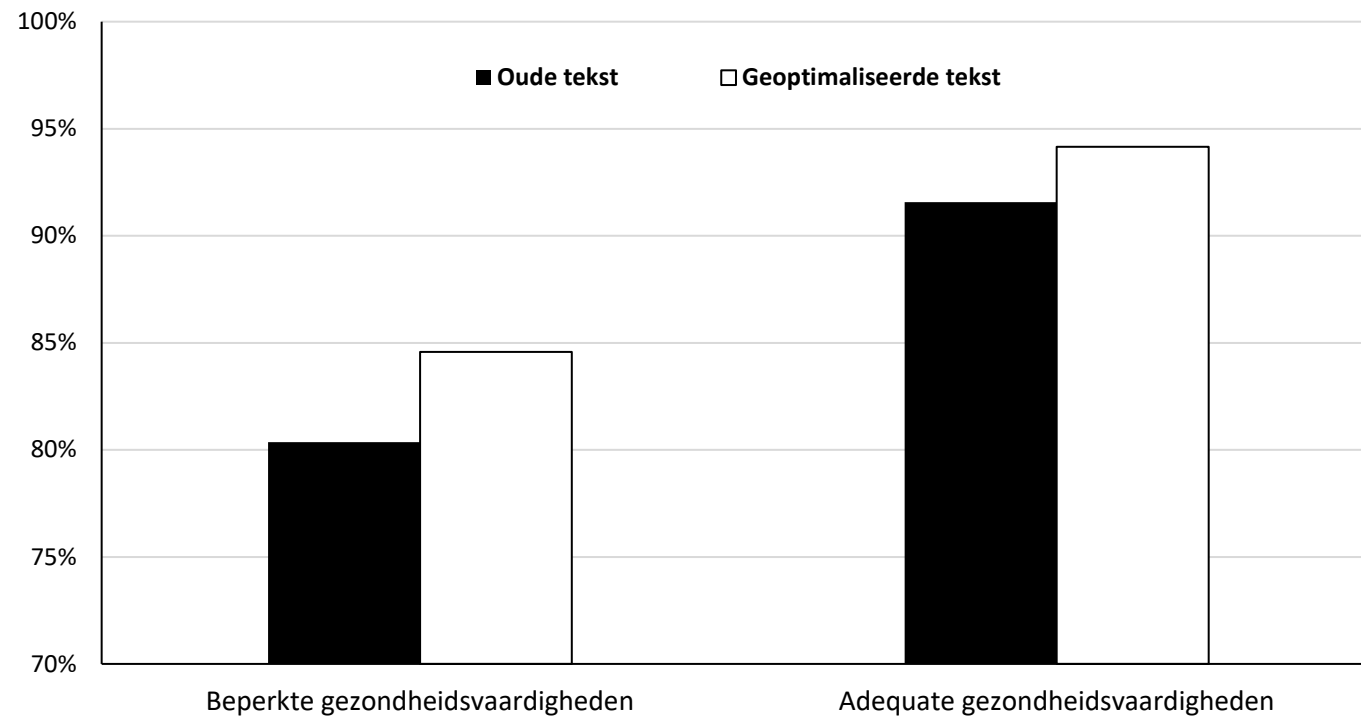
Geoptimaliseerde tekst

2 tot 4 keer per dag 1 druppel in het zieke oog
5 keer omschudden voor gebruik
Kuur afmaken
Bewaar in de koelkast
Na openen tot 2 weken houdbaar
Lees voor gebruik de bijsluiter

3. Optimalisatie etiketteksten

- Interviews met 159 apotheekebezoekers in acht apotheken
- Apotheekebezoekers beantwoorden vragen over hun gezondheidsvaardigheden
- Apotheekebezoekers kregen 6 etiketteksten op medicijndoosjes voorgelegd. Voor iedere regel van de etikettekst stelde de interviewer de vraag: 'Wat zegt dit?'
- Daarna uitleggen hoeveel en hoe vaak ze het medicijn zouden innemen met een tijdsschema

3. Optimalisatie etiketteksten: resultaten

3. Optimalisatie etiketteksten: resultaten

- Geoptimaliseerde teksten leidden niet altijd tot een beter begrip!
- Geoptimaliseerde tekst '*Bescherm de huid tegen de felle zon*' werd minder goed begrepen dan de oude tekst '*Felle zon of UV op de huid vermijden!*'

Implementatie

- In 2018 zijn de geoptimaliseerde etiketteksten ingevoerd in Pharmacom en Medicon
- Health Base heeft materialen ontwikkeld om het gebruik van begrijpelijke etiketteksten te bevorderen:
 - E-learningcursus voor apothekmedewerkers over het toepassen van begrijpelijke etiketteksten in de apotheek
 - Top-100 lijst met de meest gebruikte doseercodes en alternatieve doseercodes met specifieke dagdelen voor meermaal daags gebruik
 - Herziene doseercodetabel

Tot slot

- Afweging maken tussen begrijpelijkheid en nuance.
Voorbeeld: 'omzwenken' vs. 'omschudden'
- Maar ook lastig om een begrijpelijker omschrijving te vinden die past op het etiket
- Het etiket is dan bedoeld voor de belangrijkste instructies, adviezen en waarschuwingen.